

CZU: [334.012 + 336]:334.71

DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.3978146>

CERCETAREA ABORDĂRILOR CONCEPTUALE ALE INCUBATORULUI DE AFACERI AMPLASATE ÎN CADRUL MEDIULUI DE AFACERI

Mariana DOGA-MÎRZAC

Universitatea de Stat din Moldova

De menționat că incubatorul de afaceri este o subcomponentă a mediului de afaceri, care reprezintă un rol foarte important în procesul de demarare și de dezvoltare a activității întreprinderilor mici și mijlocii. În componența formării IMM-urilor stau și potențialii antreprenori ce fac parte din tânăra generație care, indiferent de specialitatea și nivelul de studii (liceu, colegiu, universitate), au spirit antreprenorial orientat spre diferite domenii de activitate. La rândul lor, incubatoarele de afaceri ar fi un „colac de salvare” și un stimulent de încurajare a potențialilor antreprenori în inițierea start-up-urilor.

Însă, până a ajunge la acest compartiment, primul pas ar fi cercetarea abordărilor teoretice ale conceptului de „incubator de afaceri” efectuând sinteza abordărilor teoretice expuse care permit IMM-urilor (și nu numai) să obțină suport, abilități și cunoștințe influențând asupra antreprenoriului și contribuind la schimbările în economia statului.

În articol autorul ia în atenție abordările conceptuale ale incubatorului de afaceri, analizează diverse opinii ale cercetătorilor la nivel național și internațional care au studiat atât rolul și necesitatea incubatoarelor de afaceri, cât și mediul de afaceri, businessul mic și mijlociu, antreprenoriul – entități care sunt nemijlocit în strânsă corelare.

Cuvinte-cheie: *business incubator, incubator de afaceri, mediu de afaceri, entitate economică, întreprindere, tineri antreprenori, accelerator, întreprinderi mici și mijlocii.*

FEASIBILITY STUDY OF A BUSINESS INCUBATOR HOUSED IN BUSINESS ENVIRONMENT

It is to be mentioned, that a business incubator is a subcomponent of a business environment, which plays an important role in starting and developing small and medium sized businesses. A big component of small and medium sized businesses formation plays the young generation of emerging entrepreneurs, which regardless of education level or domain of study, have the entrepreneurial spirit. In this case, business incubators would play a “lifeline” role encouraging potential entrepreneurs to start their business.

However, before getting to the startup phase, the first step would be to conduct a concept research of a “business incubator” and its effects on small and medium sized businesses abilities to gain support, and growth potential, thus influencing the entrepreneurship environment and contributing to country’s economic changes.

The article focuses on the concepts of the business incubators, analyzing diverse national and international researchers opinions which studied the role and the necessity of business incubators, small and medium sized businesses, and entrepreneurship, and how they are correlated.

Keywords: *business incubator, business environment, economic entity, enterprise, young entrepreneurs, accelerator, small and medium enterprises.*

Introducere

Competitivitatea și succesul entităților economice, în special ale întreprinderilor mici și mijlocii, depind în mod fundamental de condițiile create din exteriorul acestora, adică de mediul de afaceri. O economie dinamică și competitivă necesită un mediu de reglementare favorabil activităților economice și o administrare corectă a bunurilor publice.

Mediul de afaceri reprezintă o totalitate de condiții juridice, economice, financiare, științifico-tehnologice, natural-geografice, social-culturale, politice dedicate anumitor sectoare, precum cercetarea și inovarea ș.a., care influențează asupra activității antreprenorilor, dar se află în afara ariei de control al acestora. Mediul extern nu doar determină în mare măsură perspectivele dezvoltării întreprinderilor, dar și contribuie la creșterea economică, ridicarea nivelului ocupării forței de muncă și la sporirea atractivității investiționale a statului [1, p.46].

Condițiile în care întreprinderile își desfășoară activitatea implică un mare număr de forțe care creionează acest mediu (de afaceri) și în baza cărora companiile își elaborează strategia, tacticile și activitățile de zi cu zi. Analiza mediului de afaceri începe de obicei cu investigarea acelor factori care exercită o mai mare sau mai mică influență asupra capacității organizației de a se poziționa pe piață. Scopul este de a oferi o imagine clară asupra mediului pentru o dezvoltare strategică și de a sintetiza informațiile acumulate [2, p.12].

După cum am menționat, mediul de afaceri este divizat în două componente importante. Acestea, la rândul lor, au la bază diverse elemente structurale, care sunt prezentate în formă schematică:

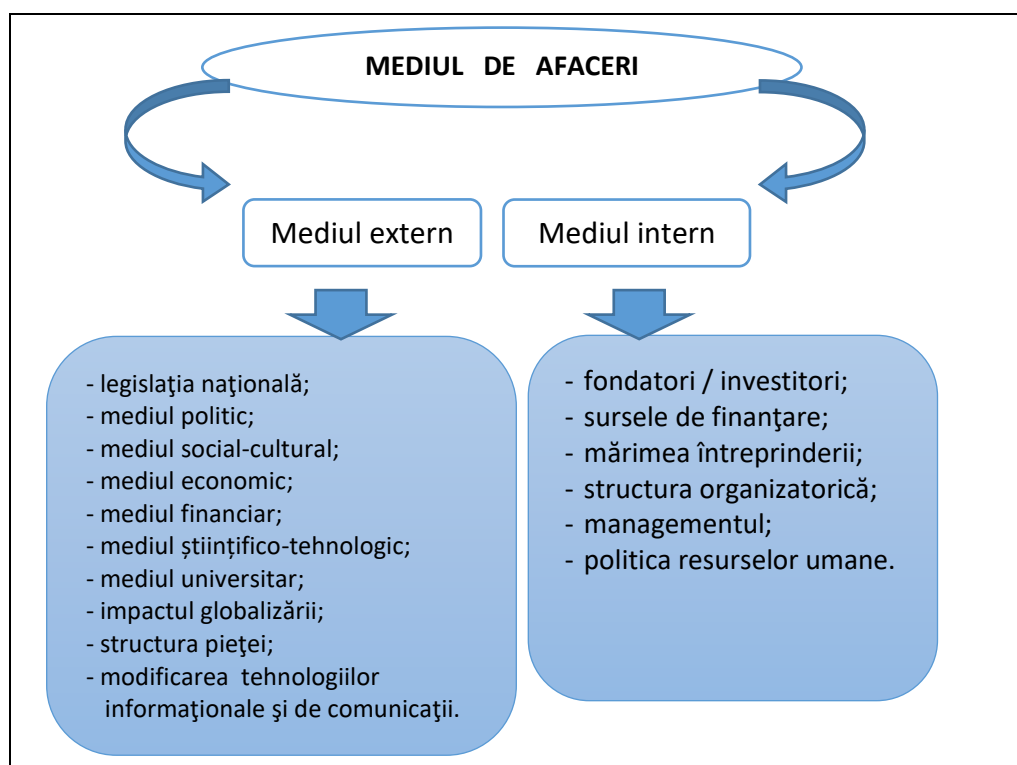

Fig.1. Componentele fundamentale ale mediului de afaceri.

Sursa: completată de autor conform [2, p.12].

Un stat este bogat numai în măsura în care are comunități locale prospere, bazate pe onestitate și spirit antreprenorial manifest, dar și pe o administrație publică deschisă afacerilor [3].

Fiind un pilon important în dezvoltarea și prosperitatea unui stat, mediul de afaceri, în special mediul intern și extern, trebuie să fie axat pe simplitate, accesibilitate, cunoaștere și corectitudine, punctul de pornire fiind cadrul legislativ și normativ care va permite tuturor actorilor implicați în acest proces să fie activi obținând rezultate profitabile ce influențează benefic asupra mediului extern.

Soluțiile de reformare a sistemului de reglementare vor fi eficiente și durabile dacă vor fi susținute de mecanisme de impunere și de implementare. În acest sens, este necesar să se concentreze asupra colaborării mai active a sectorului privat în inițierea, elaborarea și revizuirea reglementărilor. Reglementările noi vor avea în vizor evaluarea impactului asupra mediului, urmărind ca povara administrativă, accesibilitatea surselor financiare directe/indirecte și a instrumentelor de susținere a antreprenoriatului să fie distribuite în mod echitabil, fără a distorsiona mecanismele pieței și fără a crea premise pentru concurența neloială [4].

Unul dintre instrumentele de susținere și dezvoltare a antreprenoriatului este crearea incubatoarelor de afaceri (IA), deoarece acestea îi oferă oportunitatea, în primul rând, să formeze bazele unei noi generații de entități economice din cadrul IMM-urilor, în al doilea rând, să protejeze întreprinderile existente, cele ce sunt în proces de activitate, indiferent la ce etapă de dezvoltare sunt acestea și, în al treilea rând, să ofere rezolvarea și răspunsul la un șir de probleme sociale și economice orientate spre educație [5, p.230].

Ideea incubatoarelor de afaceri a apărut din necesitatea susținerii întreprinderilor mici și mijlocii. Deși cele mai multe companii start-up și întreprinzătorii noi cunosc produsul sau serviciul pe care doresc să-l lanseze, o mare parte din ei duc lipsă de abilități (cum ar fi selectarea personalului, studii profesionale, planificarea organizațională) de a înființa o afacere cu atragerea resurselor financiare necesare, și nu numai, pentru a transforma ideile în afaceri de succes.

Primul și cel mai important rol al IA este cel de a înlesni demararea întreprinderilor private și de a le susține în primele faze de activitate. La prima vedere s-ar părea că investitorii privați ar trebui să susțină dezvoltarea

IA ca fiind un sector de întreprinderi particulare. În realitate, acest rol revine statului ca parte a Programului său de dezvoltare a economiei [6, p.41].

De asemenea, incubatorul de afaceri este creat pentru a facilita tinerii antreprenori, oferindu-le cunoștințe pentru a-și forma abilități de disponibilitate ușoară de capital și servicii din cadrul IA. Capacitatea și creativitatea rezidenților pot fi utilizate de către incubator pentru a promova dezvoltarea antreprenoriatului și în special a acelor sectoare care sunt orientate spre inovarea tehnologică în cadrul întreprinderilor mici și mijlocii [7].

Incubatoarele de tip tradițional urmăresc promovarea antreprenoriatului și inovării, creșterea locurilor de muncă și sunt, în general, gestionate direct de autorități publice locale sau naționale. Incubatoarele specializate/tehnologice aparțin universităților, organizațiilor din sectorul privat sau parteneriatelor dintre acestea [8, p.7].

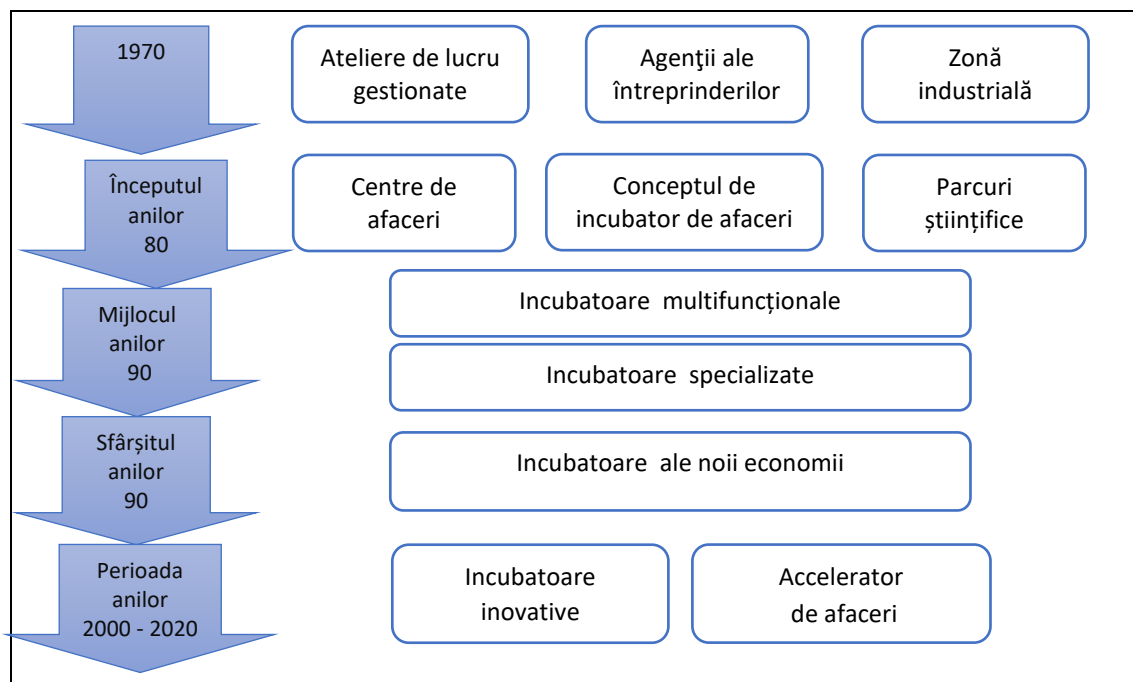

Fig.2. Evoluția conceptului de incubator de afaceri.

Sursa: completată de autor conform [8, p.7].

Un incubator de afaceri, definit de D.Allen, este o unitate care oferă servicii de chirie la prețuri accesibile, servicii în logistică, management și asistență financiară pentru întreprinderile ce sunt la început de cale sau celor din categoria IMM-urilor.

Economistul belgian Aernoudt Rudy afirmă că incubarea ar trebui să fie considerată un nou proces interactiv și dinamic pentru crearea firmelor, cu scopul de a stimula oamenii să înceapă propria afacere, susținerea start-up-urilor și dezvoltarea produselor inovatoare. Un adevărat incubator nu este un spațiu ce oferă birouri, acesta ar trebui să ofere servicii de management, asistență financiară, sprijin juridic și accesul la noi piețe, care ar putea fi efectuate atât într-un spațiu fizic, cât și virtual.

O altă definiție este prezentată de academicianul Vladimir Țicovschi: incubatoarele de afaceri reprezintă un rezultat al accelerării progresului tehnologic și al emergenței IMM-urilor, ca factori determinanți ai creșterii economice. Ele apar sub formă de societăți comerciale sau organizații nonprofit independente, bazate pe parteneriatul public-privat dintre diferiți agenți locali publici și privați: organe ale puterii executive locale, asociații profesionale, unități de învățământ, organizații profesionale și sindicate etc.

Anastasia Pridvornaia susține că incubatoarele de afaceri sunt un ajutor direct celor ce au dorință să înceapă o afacere, dar din diverse motive nu o pot face. Oricine dorește să organizeze propria afacere – cercetători, inventatori, oameni cu inițiativă și individualitate și întreprinzători – pot obține de la incubatorul de afaceri acces preferențial la tot ce este necesar pentru a pune în aplicare ideile lor.

„Incubatoarele sunt instituții destul de specifice în componența infrastructurii comerciale, care sunt, pe de o parte, agenți economici, iar, pe de altă parte, organizații ce îndeplinesc cerințele statale de ordin social pentru

dezvoltarea de noi întreprinderi, crearea noilor locuri de muncă, utilizarea echipamentelor și tehnologiilor noi ș.a." menționează în lucrarea sa T.Tormășeva.

Directorului executiv al Centrului de Business și Tehnologie din Luisiana, Charles D'Agostino, susține că „incubatoarele trebuie să soluționeze problema în găsirea managementului potrivit pentru întreprinderile incubate și să evalueze capacitatea antreprenorilor de a gestiona afacerea, mai ales atunci când antreprenorul este un tehnolog lipsit de abilități de afaceri. Este foarte important ca incubatorul să ajute proprietarul în găsirea unui manager care are abilități și competențe necesare pentru a gestiona cu succes o întreprindere la început de cale”.

În opinia economistului Aurelia Braguța, „acceptiunea generală a noțiunii de incubator de afaceri constă în definirea unei astfel de instituții ca fiind o structură partenerială locală sau regională, care oferă întreprinderilor mici și mijlocii o gamă complexă de servicii în condiții avantajoase, fiind focalizată, în principal, pe introducerea proceselor inovative în industrie și în servicii destinate industriei”.

Economistul Natalia Titica menționează că „incubatorul de afaceri este o instituție care urmărește crearea unui mediu favorabil, sustenabil, pentru firmele nou-înființate și cele inovative, cu potențial de dezvoltare” [9, p.160-162].

Aliona Dodu, specialist în economie și management din cadrul Universității Tehnice a Moldovei, în teza sa de doctor în științe economice concretizează că incubatorul este un „instrument de dezvoltare economică locală și un program de suport managerial destinat creării și susținerii de noi afaceri prin oferirea spațiilor fizice, rețelelor de infrastructură, accesului la servicii de consultanță și ghidare în inițierea și dezvoltarea afacerii, cursuri și instruire în afaceri, acces la finanțare, prin asigurarea de parteneriat între societatea civilă, antreprenoriat și autoritățile publice centrale și locale” [6, p.33].

După cum menționează Asociația Națională a Incubatoarelor de Afaceri a Statelor Unite ale Americii (NBIA), „scopul principal al incubatorului de afaceri este de a „produce” firme de succes care sunt rezistente la condițiile externe și de sine stătătoare din punct de vedere financiar. Acest termen acoperă o gamă largă de procese care ajută la scăderea ratei de eșec al companiilor aflate în faza inițială și accelerează dezvoltarea celor care au potențial de a deveni generatori de locuri de muncă și de dezvoltare a economiei regionale. Incubatoarele oferă trei componente principale pentru dezvoltarea unei afaceri de succes: un mediu antreprenorial și de formare, acces la mentori și investitori, vizibilitate pe piață”.

Conform definiției date de Comisia Europeană, un incubator de afaceri este un loc în care sunt concentrate, într-un spațiu limitat, întreprinderi recent create și urmăresc ameliorarea speranței de viață a acestora, scopul lor final fiind de a stimula dezvoltarea durabilă atât economică, cât și socială în diferite localități [9].

Conceptul „Business incubator” este foarte clar definit în Raportul de cercetare „Incubatoare de afaceri și acceleratoare”, incubarea fiind asociată cu o umbrelă care protejează și acordă servicii (suport) pentru diferite activități entităților economice. Asociația de incubare a întreprinderilor din Regatul Unit definește incubarea ca fiind o combinație unică și foarte flexibilă orientată spre procesele de dezvoltare a afacerilor. Infrastructura și oamenii reprezintă pilonii pentru susținerea întreprinderilor nou-create și cele din sfera IMM-urilor, ajutându-le să supraviețuiască și să-și lărgască activitatea, parcurgând etapele de dezvoltare ce sunt dificile și vulnerabile”.

O alternativă ne oferă Miller și Stacey, potrivit cărora: „incubarea este un spectru de tehnici care pot fi utilizate pentru a implementa (promova) o idee, a dezvolta echipa managerială (fondatorii) și a minimiza riscul în capitalul “ventures” (investit)” [10, p.11].

La rândul lor, toate definițiile și modelele de incubatoare de afaceri implementate în Uniunea Europeană pornesc de la un concept unic agreat, existând diferențe de abordare în privința aspectelor de ordin fizic (spații, logistică) sau în privința serviciilor suport pentru afaceri asigurate firmelor și pentru procesul de incubare propriu-zis.

Caracteristicile-cheie ale incubatoarelor de afaceri amplasate pe teritoriul Uniunii Europene:

- ✓ accelerează și sistematizează procesul de creare a întreprinderilor de succes prin furnizarea unui pachet complex și integrat de sprijin;
- ✓ îmbunătățesc în mod semnificativ perspectivele de supraviețuire și creștere a start-up-urilor, prin asigurarea unor servicii în regim „one stop shop” și a cheltuielilor reduse prin distribuirea costurilor [8, p.16-17];
- ✓ promovează și susțin potențiali antreprenori ce fac parte din tânăra generație (majoritatea tinerilor doresc să inițieze propria afacere);

- ✓ asigură un mediu de afaceri dinamic prin procesul de învățare (schimbarea culturii antreprenoriale) pentru a promova antreprenoriatul, inovarea și transferul tehnologic.

În Republica Belarus, un incubator de afaceri este o organizație care implementează și promovează proiectele start-up la toate etapele de activitate a entităților economice, de la crearea unei idei la implementarea și promovarea acesteia.

Interacțiunea dintre antreprenor și incubatorul de afaceri este benefică pentru ambele părți. Antreprenorii primesc informație utilă, adesea gratuit, conexiune cu semenii lor și alte resurse necesare de a activa. Incubatoarele de afaceri își dezvoltă rețeaua prin atragerea persoanelor competente din diferite sfere (financiare, juridice, informaționale, tehnice), dar, în același timp, dintr-o direcție (toți într-un fel sau altul activează asupra unui subiect comun cu un anumit specific). Această activitate este benefică și pentru stat, deoarece incubatoarele de afaceri sunt orientate spre dezvoltarea mediului de afaceri, adică există mai multe persoane angajate în propria afacere, iar creșterea nivelului de autodezvoltare a oamenilor duce la creșterea economiei statului în care trăiesc [11].

Conform legislației din Federația Rusă, business-incubator este o organizație ce rezolvă sarcinile întreprinderilor mici nou-create și ale antreprenorilor începători, care doresc, dar nu au posibilitatea să lanseze afacerea proprie, legate de acordarea suportului acestora în crearea produselor viabile și comercial-eficiente, precum și în realizarea procesului de producere a acestora [12,p.76].

Legea României privind incubatoarele de afaceri, nr.102 din 19.05.2016, definește foarte clar conceptul de incubator de afaceri: „structură de sprijin al afacerilor, organizată în infrastructura incubatorului de afaceri într-un spațiu adecvat, în care sunt localizați rezidenții incubatorului, gestionată de un administrator, care urmărește crearea unui mediu favorabil, sustenabil pentru întreprinderile mici și mijlocii nou-înființate, stimulându-le potențialul de dezvoltare și de viabilitate, ajutându-le să se dezvolte în perioada de început, prin asigurarea unor facilități comune și a suportului managerial necesar” (Cap.I, art.3) [13].

La rândul său, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea cu privire la întreprinderile mici și mijlocii, nr.179 din 21.07.2016, în care se menționează: „Incubator de afaceri reprezintă locul unde sunt concentrate, într-un spațiu limitat, întreprinderi nou-înregistrate, al cărui obiectiv este de a spori șansa de creștere și durata de supraviețuire a acestor întreprinderi, furnizându-le spații modulare, și unde se oferă în condiții facilitare sprijin managerial și servicii de asistență” [14].

Totodată, în Legea cu privire la parcurile științifico-tehnologice și incubatoarele de inovare, nr.226 din 01.11.2018, conceptul de incubator de inovare este definit ca: organizație din domeniul inovării constituită în baza unui contract de asociere între persoane juridice și persoane fizice, destinată dezvoltării potențialului de elaborare și implementare a inovațiilor de către întreprinderile mici și mijlocii, precum și al cercetătorilor și inventatorilor particulari a căror activitate se desfășoară în regim de facilități oferite de stat (art.2) [15].

Studierea definițiilor conceptului de incubator de afaceri, formulate de cercetători, specialiști și organizații în domeniu, ne-a permis să ne expunem opinia cu privire la subiectul cercetat: „*Incubatorul de afaceri reprezintă o verigă a mediului de afaceri care, prin oferirea spectrului de servicii ce sunt orientate spre susținerea și dezvoltarea activității economice a întreprinderilor încadrate în businessul mic și mijlociu, permite acestora să obțină statut de întreprinderi (competitive) de succes ca la etapa următoare să contribuie la susținerea start-up-urilor (ideilor de afaceri) care sunt în procesul de pre-incubare*”.

De menționat că pe lângă conceptul de incubator de afaceri, conform clasificării expuse în Ghidul cu privire la cele mai bune practici, am prezentat schematic clasificarea sistematizată a incubatoarelor de afaceri este (a se vedea Fig.3).

Diversitatea beneficiarilor programelor de incubare este o dovadă a provocărilor existente în mediul de afaceri în care operează incubatoarele. Nu există un singur model de incubator care să răspundă tuturor nevoilor, ci doar moduri diferite de a aborda problemele privind infrastructura, finanțarea, legislația și politicile, cunoștințele, competențele, abilitățile, cultura antreprenorială care sunt necesare pentru promovarea ideilor inovative și a antreprenoriatului.

Pilonii de bază ai incubatorului de afaceri sunt parteneriatele între diferiți actori locali, atât din sectorul privat, cât și din cel public, respectiv autoritățile publice locale și instituțiile interesate, ale căror obiective și opțiuni strategice sunt acelea de a oferi, în cadrul unei zone teritoriale cu un suficient potențial anteprenorial, o gamă complexă de servicii profesionale destinate IMM-urilor, cu scopul creării, dezvoltării și promovării incubatoarelor din zonele rurale [18, p.13].

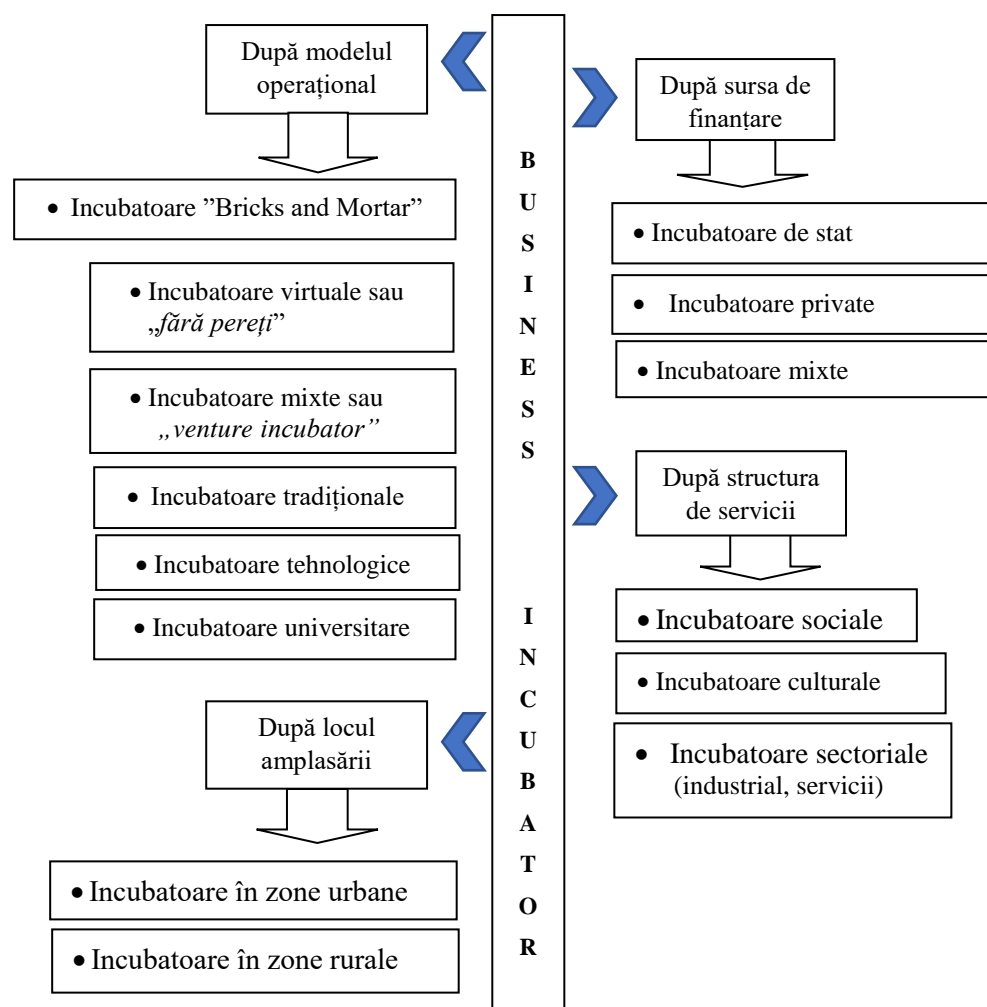

Fig.3. Clasificarea Business incubatoarelor (Incubatoarelor de afaceri).

Sursa: adaptată de autor conform [26, p.103].

Experiența țărilor dezvoltate (și mai ales a SUA) privind incubatoarele de afaceri pune în evidență faptul că prin intermediul acestora întreprinzătorii se pot concentra asupra dezvoltării și fundamentării conceptului de afaceri, se creează noi locuri de muncă, se asigură interacțiuni între întreprinzători într-un mediu dinamic și inovativ, ceea ce duce la crearea unor întreprinderi mici și mijlocii viabile.

Potrivit Cadrului Național de Business Incubare din Marea Britanie, nu există un model unic pentru funcționarea și structurarea unui mediu de incubare a afacerii. Fiecare dintre acestea reflectă o combinație unică de factori interni și externi. O astfel de diversitate (și complexitate) pune problema dezvoltării unui model-cadru (șablon) pentru analiza comparativă a mediilor de incubare a afacerii, atât în termeni de indicatori utilizați (indicatori calitativi, indicatori cantitativi), cât și în ceea ce privește metodologia (care trebuie să includă și modul de colectare a datelor) [9, p.52].

Sunt mulți tineri antreprenori care cred că a început să conteze cine le oferă suport în demersurile de afaceri și modul în care se realizează parteneriatele. Uneori, timpul și dedicația antreprenorilor nu mai sunt de ajuns pentru a perfecționa produsul la un nivel superior pentru a fi cunoscut la nivel internațional, dar uneori și național. Astfel, apare nevoia finanțării și ghidării productive în sfera afacerii. Incubatoarele de afaceri sunt „lozul norocos” pentru multe întreprinderi, tocmai pentru că găzduiesc investitori interesați de tehnologie, mentori de calitate și programele de susținere a antreprenorilor [16].

Istoria fondării ia start din anul 1952 în Batavia, New York, când apare primul incubator, iar procesul de incubare cu timpul devine o industrie în anii '80.

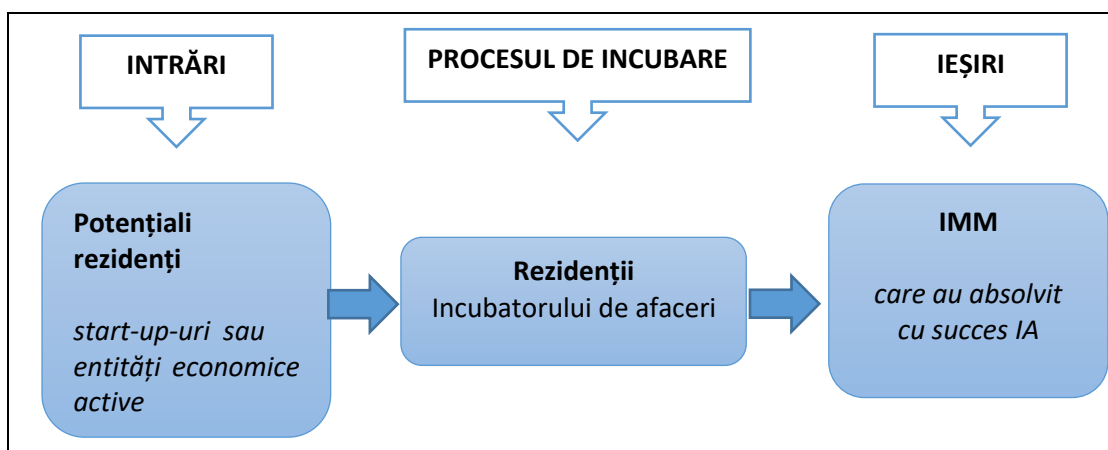

Fig.4. Esența incubatorului de afaceri ca formă de suport managerial.

Sursa: adaptată de autor conform [6, p.33].

Primul pas a fost încercarea de a folosi clădirile uzinelor vechi și abandonate în zonele de producere sechestrare în SUA, prin subdiviziune în firme mici; a doua mișcare a început ca o încercare finanțată de Fundația Științifică Națională de a dezvolta antreprenori și inovațiile la cele mai mari universități. A treia mișcare a parvenit din inițiativele câtorva antreprenori individuali cu succes sau de la grupele de investitori care căutau să efectueze un transfer de experiență de la companiile lor proprii la alte companii noi, într-un mediu favorabil inovațiilor tehnologice și comercializării [17].

În Europa, primele incubatoare de afaceri au apărut în Marea Britanie. În 1972 au fost create spații de lucru pentru firme noi prin renovarea unor clădiri și utilizarea acestora pentru ateliere de artizanat și meserii sau prin subdivizarea unor clădiri vechi și abandonate.

În România, promotorul a fost Incubatorul Tehnologic și de Afaceri creat în primăvara anului 1992 cu sprijinul Ministerului Cercetării și al Institutului de Cercetare și Proiectare pentru Tehnologia Construcțiilor de Mașini, ICTCM SA. Ulterior s-au creat, la Sibiu, Timișoara, Brăila și Miercurea Ciuc, patru incubatoare de afaceri cu suport oferit din partea programului PHARE și administrat de Centrul Român pentru IMM-uri. Odată cu dispariția fondurilor, majoritatea din cele 16 incubatoare înființate în anii '90 au fost desființate [18, p.7].

În ceea ce privește promovarea și dezvoltarea incubatoarelor de afaceri în Republica Moldova, acestea și-au început activitatea în anul 2000 în baza proiectului BIZPRO-MOLDOVA, proiect susținut financiar de SUA [9, p.164].

Obiectivele generale ale înființării incubatoarelor de afaceri (IA) țin de crearea unui mediu de afaceri favorabil dezvoltării și creșterii IMM-urilor, promovarea culturii antreprenoriale și facilitarea accesului IMM-urilor la surse de finanțare. Scopul constituirii incubatoarelor de afaceri se bazează pe susținerea dezvoltării întreprinderilor aflate la început de activitate sau în faza incipientă de dezvoltare. Astfel, 69 din cele 155 de companii rezidente ale IA sunt companii debutante, în prima fază a activității. Per total, în cadrul IA sunt incubate 24 de companii din domeniul producției și 127 de companii din domeniul prestării serviciilor, cu o cifră de afaceri totală de circa 126 mil. lei. În anul 2014, Organizația de Dezvoltare a Întreprinderilor Mici și Mijlocii (ODIMM) a elaborat schema de finanțare și setul de acte procedurale necesare constituirii și funcționării Fondului de susținere financiară a rezidenților. În baza actelor aprobate, fiecare incubator de afaceri a constituit un Fond de susținere financiară a rezidenților în valoare de 300 mii lei, direcționat spre a spori capacitatea de dezvoltare a antreprenorilor prin facilitarea accesului acestora la finanțare, urmare a acordării resurselor financiare sub forma de împrumut preferențial. Astfel, pe parcursul anului 2015, un număr de 9 agenți economici din cadrul IA au beneficiat de finanțare în sumă totală de 451 mii lei. Suma maximă a creditului este de 60 mii lei și este acordată fără procente și comisioane pe perioada de incubare [19, p.64].

În prezent, în Republica Moldova activează 11 IA, în cadrul cărora își desfășoară activitatea 219 companii, dintre care 110 start-up-uri, 108 sunt gestionate de tineri și 99 de companii administrate de femei, cu un total de 937 locuri de muncă [20].

IA sunt importante atunci când ecosistemul global nu este disponibil ori nu funcționează adecvat pentru a lansa activități antreprenoriale. Importanța acestora poate fi acceptată din mai multe considerente:

- ✓ creșterea tehnologiilor informaționale și a inovațiilor în mediul academic;
- ✓ generarea locurilor de muncă;
- ✓ dezvoltarea locală prin: folosirea competențelor locale, soluții pentru problemele locale;
- ✓ focusarea spre dezvoltarea specifică a anumitor sectoare [21].

În unele state membre ale UE, părțile interesate din ecosistemul antreprenorial nu fac diferență între un incubator de afaceri și un incubator accelerator. În unele state, acestea sunt mai concrete în interpretarea diferențelor dintre aceste concepte. Au fost prezentate două tipuri principale de programe spre susținerea start-up-urilor din Europa:

1. *Incubatoare de afaceri* – acestea sunt, de obicei, spații fizice în cadrul unor instituții (universitate, institut de cercetare, centru de afaceri etc.) pentru a ajuta entitățile economice de la etapa de inițiere (promovarea ideilor de afaceri) până la etapa de competitivitate în schimbul unei taxe lunare simbolice de închiriere a spațiilor.
2. *Acceleratoare de afaceri* – acest model de incubator, care a devenit recunoscut la nivel mondial cu rădăcinile din SUA, s-a răspândit rapid în multe centre europene. Principalele caracteristici sunt: implică un proces de activitate transparent tuturor participanților, scopul țintă fiind atragerea investițiilor în schimbul unui număr limitat de participanți (entități economice) care dispun de un potențial economic și financiar. Important este că suportul este limitat în timp (maximum 12 luni) și include evenimente, training, mentorat intensiv, iar programul este organizat în grup (echipă) prin selectarea ideilor de afaceri inovatoare promițătoare (start-up) începând în același timp activitatea [22, p.9; 23, p.99].

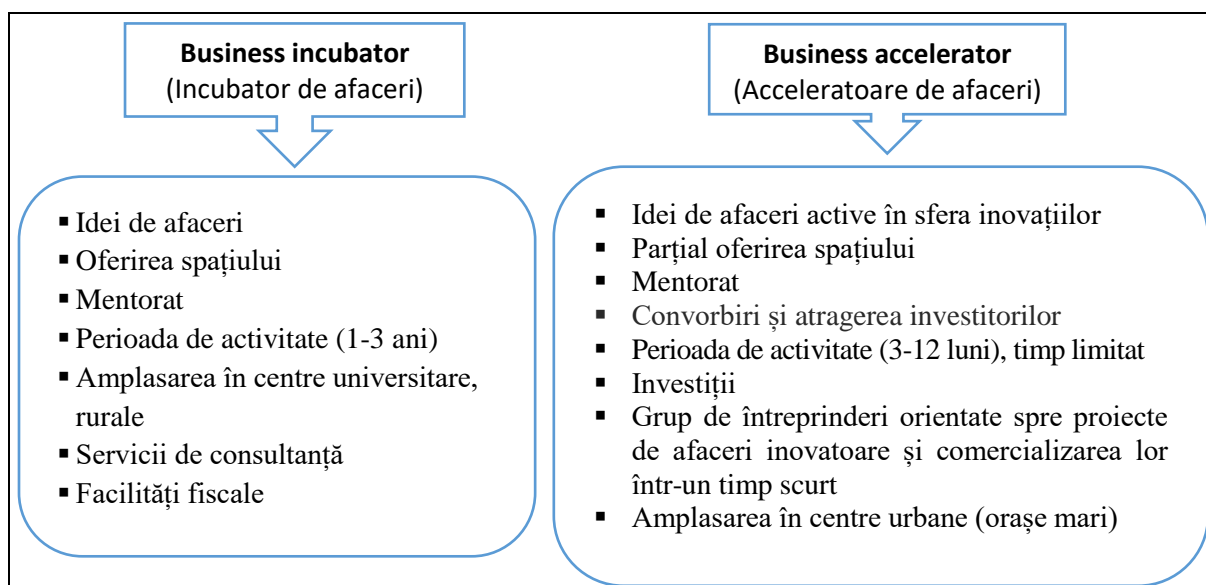

Fig.5. Caracteristica elementelor de susținere a start-up-urilor orientate spre mediul de afaceri.

Sursa: adaptată de autor conform [22, p.9; 23, p.99].

Punctul țintă al incubatoarelor și acceleratoarelor de afaceri este concentrat pe dezvoltarea start-up-ului, totodată fiind cointeresate de succesul întreprinderilor aflate la această etapă.

Conceptul de accelerator, din punct de vedere teoretic, este axat pe un program intensiv de dezvoltare a start-up-urilor existente care trebuie să fie în etapa dezvoltării unui prototip sau să dispună de o idee în etapa care precedă un Produs Minim Viabil. Ultima generație de incubatoare (acceleratoare de afaceri) este dedicată echipelor și antreprenorilor începători, care au deja o idee sau un prototip și își doresc să creeze viitorul utilizând tehnologii inovatoare pentru un impact pozitiv. [24]

În 2017, Tekwill a adus primul program de pre-accelerare Rockstart și în Republica Moldova. Astfel, a fost lansat Rockstart launchtrak powered by Tekwill, iar acum 13 echipe din Italia, România și Indonezia beneficiază de cunoștințe oferite de cei mai buni mentori din Olanda, conexiuni și suportul necesar pentru a dezvolta produse de succes [25].

Concluzii

Analizând minuțios reperetele teoretice privind incubatorul de afaceri, putem confirma faptul că acestea sunt un catalizator semnificativ în procesul inițierii ideilor antreprenoriale, iar însemnătatea acestora prin obiectivul bine determinat le permite să se orienteze spre potențiali antreprenori sau întreprinderi active. Susținerea mai activă a incubatoarelor de afaceri la nivel național poate fi semnificativă pentru dezvoltarea economică la nivel regional și orientarea tinerilor absolvenți spre validarea și implementarea modelului de afaceri.

Studierea multitudinii definițiilor date acestui concept ne permite să concludem că incubatorul de afaceri este parte componentă a mediului de afaceri, care, prin oferirea spectrului de servicii ce sunt orientate spre susținerea și dezvoltarea activității economice a întreprinderilor încadrate în businessul mic și mijlociu, contribuie ca acestea să obțină statut de întreprinderi de succes ca la etapa următoare să contribuie la susținerea ideilor de afaceri care sunt în procesul de pre-incubare.

Am putea accentua unele aspecte importante ce se referă la această cercetare: să fim în pas cu noile schimbări și ale elementelor de susținere a start-up-urilor orientate spre mediul de afaceri, iar pentru a asigura un mediu de afaceri activ este necesar de a promova și dezvolta incubatoarele de afaceri prin procesul educațional utilizând diverse instrumente instituționale.

Referințe:

1. Raport asupra lucrărilor de cercetări științifice „Cercetarea procesului de creare a parteneriatului public-privat, identificarea factorilor, evaluarea formelor și direcțiilor de dezvoltare a acestuia”, 2013, INCE, p.201
2. POPA, D., MILEA, O.M. *Mediul de afaceri european*. București: Universitara, 2014, p.139. ISBN 978-606-591-964-8
3. Startegia-Orizont-2020-HG_nr_859_din_2014. http://imm.gov.ro/wp-content/uploads/2018/11/Startegia-Orizont-2020-HG_nr_859_din_2014.pdf
4. Mediul de afaceri. <https://mei.gov.md/ro/content/mediul-de-afaceri>
5. МИНЕЕВА, Т.В. Business incubator as one of the effective tools of support and development of business. ISSN 1812-9498. In: *Вестник АГТУБ*, 2007, №2(37), с.230-236. <https://cyberleninka.ru/article/n/biznes-inkubator-kak-odin-iz-naibolee-effektivnyh-instrumentov-podderzhki-i-razvitiya-predprinimatelstva/viewer>
6. DODU, A. Dezvoltarea incubatoarelor de afaceri – infrastructură de suport a micului business: Teză de doctor în științe economice, UTM. Chișinău, 2019. 238 p.
7. KALIDAS, K. & MAHENDRAN, K. *Review paper on business incubator – a way for sustainable entrepreneurship development*, p.25, <https://www.academia.edu/26562759/>
8. Incubatoarele de afaceri – oportunitate de dezvoltare a start-up-urilor din Romania, Fundația Post-Privatizare. 17 p., <https://www.slideshare.net/IrinaTobosaru/studiuinubatoarefinal1-45852686>
9. DOGA-MÎRZAC, M. *Gestiunea sistemului de finanțare a businessului mic și mijlociu în contextul dezvoltării proceselor economice*: Teză de dr.hab. în științe economice, USM. Chișinău, 2015. 292 p.
10. BONE, J., ALLEN, O., HALEY, Ch. *Research Report: Business Incubators and Accelerators: The National Picture*, BEIS Research Paper, 2017, no.7. Provided in Cooperation with: UK Government, Department for Business, Energy & Industrial Strategy. 77 p. <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/196202/1/2017-07-business-incubators-accelerators-uk-report.pdf>
11. Что такое бизнес-инкубаторы и как они работают в Беларуси, <https://mtblog.mtbank.by/kb-chto-takoe-biznes-inkubatory-i-kak-oni-rabotayut-v-belarusi/>
12. DODU, A. Conceptul incubatorului de afaceri ca formă de promovare a IMM-urilor. În: *Meridian Ingineresc*, 2009, nr.3, p.75-77, <http://repository.utm.md/handle/5014/1440>
13. Legea privind incubatoarele de afaceri, nr.102 din 19 mai 2016. http://www.imm.gov.ro/adaugare_fisiere_imm/2018/11/L_102_2016_Incubatoare.pdf
14. Legea cu privire la întreprinderile mici și mijlocii, nr.179 din 21.07.2016. <https://mei.gov.md/ro/content/lege-cu-privire-la-intreprinderile-mici-si-mijlocii-nr-179-din-21072016>
15. Legea cu privire la parcurile științifico-tehnologice și incubatoarele de inovare, nr.226 din 01.11.2018. <https://ancd.gov.md/sites/default/files/document/attachments/Lege%20226%20din%2001.11.2018.pdf>
16. Care este rolul incubatoarelor de afaceri în ecosistemul antreprenorial. <https://www.wall-street.ro/articol/Start-Up/109545/Care-este-rolul-incubatoarelor-de-afaceri-in-ecosistemul-antreprenorial.html>
17. Sinteză despre activitatea Business Incubatoarelor în Moldova, BIZPRO MOLDOVA, 2000. 12 p.
18. Ghid de înființare a unui incubator de afaceri în România, 05.2010, AIPPIMM. 74 p. <https://www.yumpu.com/ro/document/read/15586919/ghidul-de-infiintare-a-unui-incubator-de-afaceri-in-romania-draft>
19. Raport de evaluare intermediară a Strategiei naționale de dezvoltare „MOLDOVA 2020”, 09.2017. 220 p. https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/raport_evaluare_md2020_rom.pdf

20. Incubatoarele de afaceri vor primi subvenții pentru dezvoltare de peste 2 milioane de lei, 23.04.2020. <https://mei.gov.md/ro/content/incubatoarele-de-afaceri-vor-primi-subventii-pentru-dezvoltare-de- peste-2-milioane-de-lei>
21. UȘURELU, L. *Rolul incubatoarelor de afaceri: Experiența mondială*, 08.2012 <https://www.odimm.md/ro/e-biblioteca/publicatii/publicatii-utile/alphaindex/r>
22. SALIDO, E., SABAS, M. & FREIXAS, P. *The Accelerator and Incubator Ecosystem in Europe*. Telefónica Europe 2013, p.24. Disponibil: <https://ro.scribd.com/document/372694043/The-Accelerator-and-Incubator-Ecosystem-in-Europe-pdf>
23. НАЙДЕНКО, В.И. Бизнес-инкубатор и бизнес-акселератор как элементы инфраструктуры развития малого предпринимательства: сравнительная характеристика и проблемы деятельности. В: *Вестник СГСЭУ*, 2018, №2(71), с.96-99. http://www.seun.ru/content/nauka/5/4/doc/Vestnik_2_71_18.pdf
24. În Moldova va fi lansat Rockstart Launchtrack powered by Tekwill, 10.03.2017. <https://utm.md/event/in-moldova-va-fi-lansat-rockstart-launchtrack-powered-by-tekwill/>
25. Cunoaște participanții primei ediții, ROCKSTART LAUNCHTRACK POWERED BY TEKWILL, 15.05.2017. <https://www.tekwill.md/ro/noutati/cunoaste-participantii-primei-editii-rockstart-launchtrack-powered-by-tekwill>
26. MÎRZAC, M. *Procesul de finanțare a businessului mic și mijlociu în Republica Moldova* (monografie). INCE, Chișinău, 2015, p.201.

Notă: Articolul este parte componentă din cadrul Proiectului de cercetare 20.80009.0807.38.

Date despre autor:

Mariana DOGA-MÎRZAC, doctor habilitat, conferențiar universitar, Facultatea de Științe Economice, Universitatea de Stat din Moldova.

E-mail: mariana.mirzac@yahoo.com

ORCID: 0000-0003-0217-7398

Prezentat la 03.06.2020